

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrletje 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrletje 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrletje 4-80 K

Polnletna štiričlona 18 v.

Reklamacije so poštne prose. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inzerati: Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

47. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 21. aprila 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Steinwenderjeva coprnija.

Avstrijsko prebivalstvo lahko vriska. Tako dobro se ne godi ljudem nikjer, kakor v naši črno-rumeni domovini, kjer nam sije večno solnce. Če se nam kdaj zazdi, da je tema in mraz, se nam že za trenotek dopove, da smo se kruto motili. Le oblaček je bil, ali pa smo mižali. Čim izpregledamo, je zopet najjasnejši dan. Ali je to čudež?

Tak čudež se je v ponedeljek zgodil v proračunskem odseku in čudodelniku je imel dr. Steinwender. V nedeljo smo se stali na pragu bankrota. Z raztrgano malho je hodil Bilinski po parlamentu in prosil takorekoč vbogajme. Če se mu ne dovoli izpumpati 182 milijonov, more zapreti butik, zakaj blagajne so prazne kakor žep slovenskega umetnika. Medtem so prišli Poljaki in zahtevali, da naj se pump zviša na 220 milijonov, da ne bo deficita v proračunu. Pravzaprav strasna beseda. Za navadnega človeka pomeni deficit v proračunu toliko kolikor krda; in za krdo prihaja zapor.

Zalostnejšega gospodarskega položaja si torej ni več misliti. Tako se nam je godilo še v nedeljo, še v ponedeljek dopoldne. Naenkrat je nastopil na seji proračunskega odseka dr. Steinwender in v ponedeljek večer je bilo dokazano, da smo bogatini in da imamo še celih 51 milijonov kron prebitka. Če si izposodimo denarja, sterimo to le tako bolj za zabavo, ker ne bi bilo »nobel«, če ne bi imeli dolgov.

Kako se je izvršila ta coprnija, za katero se je fin. minister Bilinski toplo zahvaljeval Steinwenderju in katero je vladna večina sprejela s 25 proti 21 glasovom?

Silno enostavno! Puf se napravi. Ne 182 milijonov, kakor je prvotno zahteval Bilinski, ampak 220 milijonov. Toda — to je dlaka, ki jo je potegnil Steinwender iz jajca: Ne zato, ker imamo prazne blagajne; ne zato, ker bi se moralo iz proračuna izbaciti, vse kar ne gre za dvor, za militarizem in za podobne potrebe. Bognedaj! Dični Bienerthovi poslanci so z odprtimi usti poslušali, ko jim je navihani Steinwender razkladal sledečo modrost:

Delegacije so dovolile za izredne vojaške potrebe 370 milijonov, od katerih ima Avstrija plačati 242 milijonov. Za domobranstvo je dovoljen 22 milijonov. Za vojne izdatke ob priliki aneksije zadene Avstrijo 148 milijonov. To je skupaj 413 milijonov. Če odbijemo od tega 141 milijonov, ki smo jih dobili iz prvega posojila, ostane še 271 milijonov, ki jih moramo pokriti. Toda mi smo kavalirji! Kaj 271 milijonov! Mi imamo denarja, svet naj nas občuduje. Finančni minister naj vzame za navedene namene le 220 milijonov posojila, tistih 51 milijonov, ki še ostanejo, si pa ni treba izposojati.

Ali strmite?

Pa za blagajne, ki so prazne? Pa za deficit v proračunu? — A, kaj! pravi Steinwender, to se Vam je zdelo.

Vsa coprnija tiči v sledečem: Vse tiste svote, ki jih navaja Steinwender, so že plačane. On pa predlaga posojilo, da se — poplačajo! Backova vlada jih je že davno pokrila in zaračunala. A zdaj si bo Bilinski izposodil 220 milijonov, da pokrije, kar je že pokrito! Seveda mu bo potem ostalo ravno 220 milijonov, seveda bo porabil 182 milijonov tako kakor je nameraval, seveda se bo z 38 milijoni pokril deficit proračuna. Ampak vsa stvar ima sedaj čisto drugo lice. Včeraj smo tarnali, danes se

bahamo. Ljudstvu se siplje pesek v oči, da se vse kadi, finančni minister se pa smeje, da se mu trese trebuh.

Plačevalo bo seveda ljudstvo, naj je spaki ime tako ali tako!

Državni dolгови.

Sedaj, ko hoče ljubeznivi avstrijski finančni minister Bilinski povečati državni dolg za dobrih dvesto milijonov kron, je vredno navesti nekoliko suhih števil, ki pokazujejo, kako gopodari država. Če bi se po naših dolgovih imelo sklepati o našem bogastvu, bi se moralo misliti, da smo neizmerno bogati. Svote, ki jih plačujemo za obresti in amortiziranje, so velikanske, ljudstvo večinoma še ne ve o njih, dasi gre vse iz njegovega žepa. Če bi naši delavci, mali uradniki, učitelji, kmetje vedeli, kako se siplje državni denar velekapijalistom v žrelo, bi bili že davno pognali k vsem vragom svoje ljube zastopnike, ki dovoljujejo tako krasno gospodarstvo.

Avstrijski državni dolg je znašal

leta	kron
1868	5.384.134.632
1878	4.068.712.313
1888	7.850.568.825
1898	8.969.589.964
1908	9.974.004.251

Če primerjamo naraščanje državnega dolga po desetletjih, vidimo, da se je povečal od leta 1868 do 1878 za 684.577.982 kron. Nadalje pa je naraščal še strasneje namreč

od leta	do leta	za kron
1878	1888	1.881.856.212
1888	1898	1.119.021.139
1898	1908	1.004.414.287

PODLISTEK.

Savičev pesimizem.

Dalje.

Zakaj mu vstajajo vsi spomini, od prvih dni njegovega življenja, kar se je začel zavedati, pa do sedanje ure? Vidi se otroka, polnega nedolžnega veselja in rožnobarvnih naivnih upov; ponavljajo se mu ponosne misli dijaškega časa s smelimi programi za plodonosno delovanje; pred očmi se mu dviga njena krasna postava, njeni mili pogledi se upirajo vanj. Vse je sladko in v srcu ne čuti nobenih bolečin. Tako se čita zgodovina davnih, davnih časov, s katerimi nismo v nobeni zvezi več. A vse te slike izginejo, mirno, v splošni temi, ki pa hitro pobledi, a vseokoli se razširja blagodejna svetloba, v kateri utone vse drugo. In to je konec.

Tako prehitva življenje pred duševnim pogledom človeka, kateremu sega voda do ust, v zadnjem trenutku pred smrtjo in blago se preseli iz življenja v nič.

Spomini, spomini!

Da je resnično tisto življenje, o katerem govore ljudje, tedaj bi moral kaj čutiti ob vseh teh spominih, s katerimi je združeno vse pregrozno trpljenje minolih let. Ali nič se ne giblje v srcu, duša je mirna, vse tiste slike gleda bolj ravnodušno, kakor otrok ilustracije v šolski knjigi. Torej je življenje vendar le domišljija, nič se ne godi v resnici, vse samo v fantaziji. Vse je lažljivo in šele, kadar pride konec, se izkaže resnica, katero sluti on.

In pričakoval je konca . . .

Dolgo je sedel nepremično pred svojo svetilko in zrl vanjo. In misli so mu plavale v nirvano.

Slabeje in slabeje je brlela svetilka, luč je pojenjavala. Videl je, kako se njeni zadnji ostanki bore s smrtjo, naposled so ugasnili — nastala je tema.

Savič je ostal na svojem stolu in gledal v temo, kakor prej v svetlobo. Za njega se ni izpremenilo nič.

Kako dolgo je sedel?

Počasi mu je legalo nekaj težkega na prsi in ga jelo dušiti. Ko je bila že vsa soba polna neznoznega smradu, se je zbudil iz svojih čudnih sanj.

Mehanično je vstal in odprl okno.

Zunaj je sanjala hladna, bistra noč, na nebu so migljale zvezde, po listju je šumela tihotna sapica. Čisti vzduh se je zil v sobo in polagoma je izginil smrad.

On ni opazil ničesar. Užival je mir, veličasten mir, ki mu je bil simbol zaželjenega cilja — absolutnega konca . . .

Ko se je zjutraj zbudil, se je počutil zelo neprijetno. Vsekakor je predolgo sedel v smradu, ki ga je povzročila svetilka, ko je ugasnila. Po duši se mu je prelivalo nekaj teškobnega, kakor neugodne slutnje, katerim ni našel ne vira, ne smotra.

Oddal je na pošto pismo, s katerim je naznanil, da sprejme profesorsko mesto na ženskem učilišču. In ko je ležalo v nabiralniku, se je Saviča zopet polotila tista negotova tesnoba. Zdelo

se mu je, kakor bi se mu približevalo nekaj, čemur ni vaje. Slišal je šepetajoči glas, ki mu je pripovedoval, da se nekaj izpremeni v njegovem življenju.

Bolelo ga je, a ni se mogel otresti nejasnih slutenj. Šepet ga je spremljal povsod.

Kaj naj bi se izpremenilo? Ali še ne pride konec?

Saj je jesen — jesen, — ne samo tam zunaj, temveč tudi v duši, in jeseni sledi zima, neizogibno; tedaj zamre življenje in vsega mora biti konec.

Danes je že več velega listja na tleh, nego ga je bilo včeraj; nočna sapa je izvrševala svoj posel. Jesen napreduje in priti mora čas.

Zakaj, odkod, čemu torej tiste slutnje?

Na oknu neke hiše je zagledal cvetice v loncu. Zdele so se mu kakor ironija, a nehote jih je moral večkrat pogledati.

Srečal je berača ter mu dal novčič. Takoj si je očital, da je to neumno, nezmislno. A čutil je, da bi ga bilo še bolj bolelo, ako bi mu ne bil dal ničesar.

Bili so čudni simptomi. Savič jih je sovražil, in — bal se jih je.

Zapustil je mesto. Tam zunaj je bila trava pokošena, zadnje dni ni opazil tega. Danes mu puhti naproti tista čudna, opojna duhtoba. Dvignil je pogled. Nad glavo mu je frfotala jata ptic, ki so hitele na jug.

Čemu? Po kaj? Saj mora priti konec.

Ali naj bi bil prevarjen tudi v tem?

Kako dolgo še, kako dolgo?

Dalje prih.

Leta 1909. je narasel drž. dolg za 702,580,203 K, dosegel je že svoto 10.676,584,454 kron.

Poprečno je naraščal drž. dolg vsako leto za 100 milijonov kron, vsako desetletje za celo milijardo, t. j. za tisoč milijonov kron.

Seveda je naravno, da naraščajo vsled tega tudi troški za obrestovanje in amortizacije državnega dolga. Uprava tega dolga je znašala

1868	212,737.000
1878	248,945.000
1888	326,607.000
1898	361,493.000
1908	399,267.000
1909	427,222.000
1910 po proračunu	473,320.000

Celo petine vseh proračunskih potrebščin pozira uprava državnega dolga. Vsaka peta krona iz direktnih ali indirektnih davkov gre v ta namen.

Brez dolgov seveda tudi država ne more izhajati. A nihče se ne bi mogel pritoževati, če bi vlada najemala posojila za koristne investicije, od katerih bi sama ali pa prebivalstvo imelo dobička. Finančnemu ministru ni nihče očital kaj, če je najel denarja za gradnjo koristne železnice, ki se sama obrestuje in pospešuje gospodarske interese prebivalstva. Toda večinoma dela država puf le za militarizem, ki pač požira denar, ne daje pa ničesar od sebe. Lahko se pravi, da so milijarde, izdane za militaristične namene, prav tako izgubljene, kakor če se vržejo v morje.

Kdor le nekoliko premišluje o stevilkah, ki smo jih navedli, mora imeti ribjo kri v žilah, če ne postane revolucionar.

Politični odsevi.

* **Cesar Fran Josip** obišče baje Bosno. Iz Sarajeva namreč poročajo: Cesar Fran Josip poseti koncem meseca junija Bosno in Hercegovino. V Sarajevu se bo mudil par dni, iz Sarajeva pa bo potoval v Mostar in Travnik. Cesar bo ostal v Bosni teden dni. Program potovanja še ni natanko do očen, toliko pa je gotovo, da se vladar napoti v Bosno neposredno, predno se bo preselil v Isl. K otvoritvi bosenskega deželnega zbora, ki bo začetkom junija, pride nadvojvoda Leopold Salvator.

* **Gospodarska zbornica** ima sejo v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 3. popoldne, da pritrjuje zakonski predlogi o posojilu, ki je sprejel proračunski odsek. Čudno! Prej se je vladi tako mudilo, da ni mogla čakati niti 24 ur, zdaj se pa lahko odlašajo cel teden.

* **Radi militarizma** je bilo v torek posvetovanje pri ministrstvu za zunanje zadeve. Udeležili so se ga zunanji minister grof Aehrenthal, skupni vojni minister Schönauich ter poveljnik vojne mornarice, grof Montecuccoli. Kar so skuhali, bodo gotovo občutili žepi ljudstva.

* **Državni zbor** je v torek nadaljeval prvo citanje službene pragmatike za državne uradnike in uslužbenca. Med drugim je govoril minister za notranje zadeve Haerdtl, ki je zagovarjal vladni načrt. Ostro ga je kritiziral sodrug Moravčevskij.

* **Skupne ministrske konference**, ki so bile določene že za ta teden, se vrše šele prve dni prihodnjega tedna.

* **Radi monopola na vžgalice**, ki ga misli vlada vpeljati, ima baron Bienert posvetovanja s strankami.

* **Baron Bienert** je bil v nedeljo na dolgi avdienci pri cesarju in mu je poročal o parlamentarnem položaju. Škoda, da se ne pove, kako je poročal.

* **Pri dopolnilnih volitvah za hrvaški sabor**, ki so bile v ponedeljek, so bili izvoljeni vladni kandidati, nekdanji madžaromi, ki jih je hrvaško-srbska koalicija vsled svoje kapitulacije pred Khuen Hedervaryjem morala sprejeti za svoje. Volilo se je v Varaždinu, Gospiću in Bošnjakih. V Varaždinu je koalicija kandidirala dr. Rorauerja, Frankovca pa dr. Jurinca. Zmagal je dr. Rorauer s 325 glasovi proti 108, ki jih je dobil dr. Jurinac. — V Gospiću je izvoljen dr. Krišković s 27 glasovi večine proti Frankovcu dr. Ruziću. — V Bošnjakih je bil izvoljen oddelni predstojnik za nauk in bogoslužje dr. Amruš s 310 glasovi proti Frankovcu Prebegu, ki je dobil 167 glasov. Koalicija je agitirala za bivše madžarone na vse pretege. Zanimivo bi bilo vedeti, kako je bilo pri duci «Pokretajem», ki se smatrajo za največje naprednjake, ko so morali agitirati za največjega klerikalca dr. Amruša. Tudi za Rorauerja, kateremu so nekdanj dokazovali plagijate, je morala biti agitacija prijetna!

* **Bivši ameriški predsednik Roosevelt** si je nakopal jezo slovanskih strank z nepremišljenim govorom, ki ga je imel v Budimpešti, kjer je slavil Madžare kot svobodoljubne in viteške. Očitajo mu, da se ni poučil o razmerah, preden je šel v Budimpešto.

* **Program vseslovanskega kongresa v Sofiji** je končno sestavljen tako: 1. Sedanje stanje jugoslovanskih držav. 2. Vseslovanska banka. 3. Vseslovanska razstava. 4. Organizacija vseslovanskega kongresa učenjakov. 5. Sodelovanje

slovanskih učenjakov na vseslovanskih kongresih. 6. Vzajemnost med slovanskimi znanstvenimi zavodi, kakor tudi sestava učnega načrta za slovanske šole. 7. Organizacija slovanskega knjigotrštva in odnošaji med slovanskimi gledališči in umetniškimi zavodi. 8. Izdajanje priročne književne in znanstvene enciklopedije. 9. Izdajanje antologije in kataloga poljudnih slovanskih del, pripravnih za ljudske knjižnice. 10. Naslovnik vseh politikov in znanstvenikov, javnih korporacij ter najznamenitejših slovanskih književnikov. 11. Organizacija dela za vseslovansko vzajemnost. 12. Specijalni tečaji za slovanske žurnaliste in izdajanja revije o njihovem delu. 13. Organizacija društva slovanskih turistov. 14. Trgovski odnošaji med posamičnimi slovanskimi državami in deželami.

* **Bosanski mohamedanci** se hočejo organizirati v enotno stranko za bodoče deželnozbornske volitve. Mohamedanski radikali so proglasili sledeča temeljna načela svojega programa: 1. Popolno politično, administrativno in gospodarsko avtonomijo Bosne in Hercegovine z neomejeno ustavo in direktno zvezo ljudstva s krono. 2. Neločljivo versko zvezo s kalifom v Carigradu (turški sultan). 3. Izobrazbo ljudstva v prosvetnem in gospodarskem oziru.

* **Srbska skupščina** prične v kratkem razpravljati o zakonskem načrtu glede reforme ministrstva zunanjih del. V ministrstvu se ima po tem zakonu ustanoviti politični, konzularni, administrativni in časnikarski oddelek.

* **Turčija in Bulgarija**. Kakor poroča «Ikdam», je izročila bulgarska vlada Turčiji načrt reglementa za mejno službo. Tekom južne bulgarske meje bi se naj ustvaril neutralen pas, po katerem bi smeli hoditi vojaki obeh narodnosti le neoboroženi.

* **V turških vladnih krogih** potrjujejo vest, da bo prestolonaslednik Jusuf Izedin v kratkem posetil S. fijo, Belgrad, Dunaj, Berlin, Peterburg, London in Pariz.

* **Belgrajska mestna občina** namerava najeti za regulacijo, tlakovanje in kanalizacijo mesta posojilo v znesku 50 milijonov dinarjev. Odločitev o tej stvari se je prepustila volilcem, ki so glasovali o posojilu. Za posojilo je glasovalo 4842 volilcev, proti pa 1388.

* **Aneksija Koreje**. «Morning Post» poroča iz Koreje: Japonski general, rezident v Seulu, general Sone je odstopil zaradi diferenc, ki so nastale med njim in Katsurovim kabinetom glede politike na Koreji. Katsura hoče doseči popolno aneksijo dežele.

Prvi majnik na Goriškem.

Gorica.

Za praznovanje prvega majnika se je pri nas določil sledeči spored:

Ob 9. dopoldne se zbere sodrugi na dvorišču «Delavskega Doma», ulica Tre Re 16, odkoder pojde ob 1/2 10. dopoldne sprevod z godbo na čelu po mestu. Ob 1/2 11. dopoldne je na telovadnem trgu (Piazza gimnastica) dvojen manifestacijski shod; postavljema hosta dva odra, eden za slovenske delavce, katerim govori sodrug dr. Tuma, eden pa za italijanske, katerim govori sodrug Tuntar. Po končanih shodih se razidejo delavci.

Popoldne bo velika ljudska veelica, na kateri sodelujejo slovenski, italijanski in nemški pevski zbor ter goriška godba. Uprizori se tudi šaljiva tombola s tremi lepimi dobitki. Vstopnina na veselico znaša 30 vin. za osebo; otroci v spremstvu staršev so prosti. Na plesišču se plača 10 vin. za vsak ples. Začetek ob 1/2 3. popoldne. Prostor se naznani z letaki.

Sodrugi, agitirajte, da bo obilna udeležba na shodu in na veselici!

Sodrugi kolesarji iz goriske okolice se vabijo, da se gotovo udeležijo obhoda na kolesih. Radi dogovora bo sestanek vseh kolesarjev v nedeljo, dne 24. t. m. dopoldne ob 10. v Delavskem Domu. Pridejo naj vsi sodrugi kolesarji!

Dobravlje.

Kakor lani, hoče tudi letos naša organizacija praznovati prvi majnik. Določil se je sledeči spored:

Ob 1/2 9. dopoldne je zborovanje sodrugov v gostilni Tonona v Dobravljah. Točno opoldne je godbeni koncert, ki traja do 2. popoldne; od 2. do 3. je manifestacijski shod, potem pa izlet v V. Zabljah pri Alujziju Kosevalu, potem pa koncert do 5. popoldne. Ob 5. je skupen odhod z godbo na postajo v Dobravlje, kjer igra godba do 6. zvečer.

Ob 6. zv. se začne prosta zabava z godbo pri Tononu v Dobravljah in traja do 8. zvečer.

Na shodih govori sodrug Petejan iz Gorice. Vsem sodrugom in delavcem iz vipavske doline priporočamo, da se v velikem številu udeležijo te delavske slavnosti.

Sv. Lucija.

Dogovorno z zaupniki iz Tolmina, Grahovega, Podbrda, Hude južne in Kanala privedi naša krajna organizacija letos majsko slavnost. Ob 2. popoldne zborujejo sodrugi v Sv. Luciji, odkoder je ob 3. popoldne odhod v Bačo, kjer je ob 4. popoldne javen shod. Na njem govori sodrug dr. Dermota iz Gorice. Po shodu je prosta zabava do večera. Delavci iz omejenih krajev se vabijo na obilno udeležbo.

Strokovni pregled.

Odbor skupine lesnih delavcev v Ljubljani ima v torek, dne 26. t. m. takoj po delu zvečer važno sejo. Vsi odborniki in zaupniki, ki so bili na posameznih delavniških sestankih izvoljeni, naj gotovo pridejo. Predsednik.

Ljubljana. Pomočniški občni zbor ljubljanske zadruga krojačev, ki je bil prav dobro obiskan, se je vršil v nedeljo, dne 10. aprila t. l. ob 10. dop. v restavraciji pri «Perlesu». Točno ob 10. uri otvori in pozdravi načelnik sodrug Brozovič navzoče, naglašajoč važnost zborovanja, konstatira sklepčnost ter naznanja naslednji dnevni red: I. Poročilo načelnika. II. Dopolnilne volitve v upravni odbor, razsodišče in v odposlanstvo k mojstrskemu občnemu zboru. III. Določitev doklade za leto 1910. IV. Razno. Temu se doda na predlog sodr. Pajnič se volitev zaupnikov. Zapisnikar Pajnič prečita zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se odobri.

Blagajniško poročilo za pretečeno leto poda načelnik Brozovič. Dohodkov je bilo K 155 50, izdatkov pa K 37 76, torej prebitka K 117 74. Poročilo se sprejme. V upravni odbor se voli sodrug Falle, drugo odborniško mesto se prepusti pomočnicam, ki so na zboru nezadostno zastopane. Zadržni načelnik g. Jelčnik nasvetuje, da naj se pomočnice povabijo na posebno zborovanje, da nominirajo kandidatino za odbor. Sodrugi Pajnič se temu nasvetu pridruži ter ga spremeni v predlog, ki se sprejme. V razsodišče so bili izvoljeni sodrugi: Brozovič, Peterlin in Potočnik. Odposlanec k mojstrskemu združenemu občnemu zboru so bili izvoljeni sodrugi: Falle, Korinšek in Peterlin. Pri volitvi zaupnikov so pomočniki večjih delavnic volili po enega zaupnika za vsako delavnico, pomočniki manjših delavnic pa po enega zaupnika za dve delavnici. Potem se sprejme predlog, da se pobira tudi za leto 1910 doklada po 2 vin. tedensko od vsakega člana. Sodrugi Ogris priporoča zaupnikom, naj poročajo pomočniškemu odboru o razmerah po posameznih delavnicah, da se odpravijo nedostaki. Sodrugi Brozovič omenja pritožbe zaradi predolgega delavnega časa. Pri nekaterih mojstrih se dela po 14 in še več ur na dan. Opozarja na to združnega načelnika ter predlaga primerno resolucijo, ki naj se predloži mojstrskemu občnemu zboru. Zadržni načelnik g. Jelčnik izjavi, da ni njegova naloga, ampak naloga pomočniškega odbora in zaupnikov, da naznanijo zadržni nedostatke, potem bo mogoče potrebno ukreniti. Po njegovem mnenju so pomočniki sami krivi tem razmeram. Kar se tiče delavnega časa, se pa sklicuje na neki odlok mestnega magistrata, ki ga ima v združnem arhivu. Po tem odloku se lahko dela od 5. zjutraj do 8. zvečer. (To naj velja za magistrat!) Sodrugi Slukič opisuje razmere pri konfekciji, tudi on misli, da je krivda pri pomočnikih. Zadržni načelnik g. Jelčnik pravi, da pozdravlja vsako stremljenje po saniranju teh razmer, tudi glede vajencev. Sodrugi Brozovič razloži naloge pomočniškega odbora in zaupnikov. Treba je, da se odpravijo nedostaki, da se odpravi predolgi delavni čas in stori potrebno glede vajencev. Pogreša v združnih pravilih primerne določbe. Opisuje tudi razmere pri krojačicah in šiviljah. Rezolucija sodruga Brozoviča se je sprejela. Zadržni načelnik g. Jelčnik naznanja, da se vrši občni zbor mojstrov začetkom maja. Na to zaključil predsednik sodrug Sajovic zborovanje.

Čelje. Tukajšnja podružnica zveze krojačev v Avstriji je imela v nedeljo, 6. marca t. l. redni občni zbor. Poročilo o društvenem delovanju in blagajniško poročilo je podal predsednik sodrug Bizjak. Zahvaljuje se posebno blagajnikom posameznih delavnic za njih trud in skrb za organizacijo. Sodrugi Zorzi ni je poročal za kontrolo, da so se knjige in računi pregledali in v redu našli. Predlaga, da se podeli odstopivšemu odboru absolutorij. Predlog je bil sprejet. V odbor so bili izvoljeni sodrugi: I. Bizjak za predsednika, K. Korun za podpredsednika, I. Germ za blagajnika, I. Oroschen za blagajnika-naměstnika, Piausteiner za zapisnikarja, Novak, Jug, Gruin za odbornike, Dovečar za naměstnika. V nadzorstvo so bili izvoljeni sodrugi: M. Šerbec in Zorzi ni. Nato pojasnjuje sodrug Bizjak nekatere nove določbe iz pravil in opravičnika ter vzpodbuja sodruga na delo za organizacijo. V enakem smislu govori tudi sodrug Gruin.

Krojaško mezdno gibanje.

Stavka v Gradcu se nadaljuje, ker mojstrov še ni srečala pamet. Voditi se puste od konfekcijskih narjev in s tem je povedano vse. Da konfekcijski

narji nimajo interesa na tem, da se stavka konča, to je gotovo; škodo pa bodo trpeli vsi mojstri, ki izvršujejo naročila po meri in ki niso konfekcionarji. Tega pa se mojstri ne zavedajo in raje lažejo po graških meščanskih listih, da se ne morejo pogajati s pomočniki, ker ti zahtevajo 50 odstotno povznanje plač. To seveda tudi ne bo pomagalo. Prišlo jim je tudi na misel, da bi poslali delo na Dunaj. In res, poslali so šestim dunajskim tyrdkam delo. Zveza krojačev na Dunaju pa je takoj ukrenila potrebno, da se graško stavkolomno delo ne bo izgotovilo. Sicer pa je tudi društvo krojaških mojstrov na Dunaju prepovedalo svojim članom pod globlo prevzeti stavkolomno delo iz Gradca.

Krojaške pomočnike pa pozivljamo, da naj ne hodijo v Gradec, dokler ne bo končana stavka.

Stavka v Boenu. Tudi tukaj je izbruhnila stavka, ker mojstri nočejo priznati opravičene zahteve pomočnikov. Boj je na obeh straneh srdit.

V Ljubnu stavkajo pomočniki pri tvrdki Reinisch od 3. aprila. Nihče naj ne hodi v take kraje, kjer je mezdno gibanje!

V Inomestu se je mezdno gibanje končalo dne 11. aprila z zmago delavcev. Dosegli so 8—10 odstotno zvišanje plač.

V Solnogradu se je mezdno gibanje končalo brez stavke. Plača se je zvišala za 5 odstotkov.

V Lincu se je končala stavka damskih krojačev 31. marca s polnim uspehom. Minimalna plača znaša v prvem razredu K 440, v drugem razredu K 4. Za pomočnice znaša minimalna plača takoj po končani vajenski dobi K 2, po šestih mesecih K 220, po enem letu K 240, po poldrugoletni pomočniški dobi po K 260. Gotovo jako lep uspeh organizacije.

V Köflachu se je sklenila 29. marca t. l. nova pogodba med mojstri in pomočniki. Mojstri so ugodili vsem zahtevam pomočnikov. Doseglo se je med drugim tudi 20 odstotno zvišanje plač od malega dela (Kleinarbeit). Torej je tudi tukaj uspeh organizacije popoln.

Domače vesti.

— **Slovenskim klerikalcem** se toži po slogi. To je vselej sumljivo znamenje. Posebno sumljivo je zato, ker «Slovenec» že kar vsiljuje združitev klerikalcev in liberalcev v državnem zboru. Kakor je znano, je po volitvah leta 1907. Hribar hotel enoten klub vseh jugoslovanskih poslancev in takrat je bil Šustersič največji nasprotnik take sloge. Sedaj pa je naenkrat ves navdušen zanjo. Klerikalno glasilo poroča, da je podal Šustersičev klub že stvarne predloge Hribarjevemu, po katerem naj bi se ustanovil enoten klub pod predsedništvom dalmatinskega poslanca Ivčevica, ki neprenehoma teka za Bienertom. Po tem bi se dalo slutiti, da išče Šustersič pot, po kateri bi najlažje prišel med vladne stranke. Izključeno ni, da pojdejo liberalci zanj po kostanj v žerjavico.

— **Zaradi volitev v tržaško bolniško blagajno**, se vrši v Trstu koj, kot se nikdar prej. Vidi se, da delodajalcem ni všeč, da so v vodstvu socialni demokratje, ki res skrbe za delavstvo, pa so napeli vse strune, da bi odvzeli ta delavski zavod iz rok delavskih zastopnikov. V to svrhu so si najeli Pagninijeve «delavske zbornice». (V Trstu ji pravijo «Camera di riposo» mesto «Camera di lavoro» in Mandičeve N. D. O. Sicer obe nastopata samostojno, vsaka zase s svojimi kandidati, toda ob imate enaka sredstva in enak namen. Obrekovati, podlo, najpodlejše obrekovati socialistično upravo bolniške blagajne in vzbuditi z obrekovanjem pri delavcih nezaupanje do socialističnega vodstva. In v tem pogledu je postopanje N. D. O. še podlejše kot ono del. zbornice. Kaj se je zgodilo? Pagninjanci so izdali velikanski lepak, na katerem so zdebelimi črkami pripovedovali, da socialisti v bolniški blagajni niso storili za delavce ničesar, da je bolniška blagajna na robu propada, ter vprašali, kam je vodstvo dalo 151.000 kron rezervnega sklada. «Piccolo» je previdno javil: «Delavska zbornica je izdala tak in tak letak». Drugi dan je naše vodstvo poslalo «Piccolo» popravek in dokazalo, da se ni nič požrlo, da bolniška blagajna ni na robu propada, da se je rezervni sklad od 500.000 povečal na 740.000 in da ima letos bolniška blagajna 60.000 K prebitka. Poleg tega je izdalo tudi naše vodstvo letak, ki je enak popravku v «Piccolo». Postavilo je Pagninjance na laž in nazadnje izjavilo, da bo tožilo obrekovalce. To je Pagninjance tako presenetilo, da si svojega letaka niso upali natisniti v svojem glasilu, marveč so izdali drugi sicer postenejši, toda zaradi tega nič manj smešen in otročji letak in volilni program z edino vsebino «Boj socialistom». Pa kljub popravku v «Piccolo», kljub letaku našega vodstva je tiste laži Pagninijevega letaka ponatisnilo glasilo N. D. O. (Sobotna priloga Edinosti.) Samoobsebi je umevno, da se naše vodstvo ne bo ponižalo in ne bo poslalo povpavka cunj iz ulice «Savatio». Vložilo bo tudi proti njim tožbo in gospodje pri N. D. O. ne bodo usli zasluženemu plačilu. Taki lumpariji bo delavstvo odgovorilo kakor se spodobi. To bodo že videli.

— **Naša pravica** hodi včasih res po čudnih potih. Iz Radovljice nam poročajo, da je ondotal sodnik Polec obsodil v soboto nekega železničarja na 6 dni zapora radi žaljenja časti. Človek bi mislil, da je šlo za kdove kakšno težko žalitev,

če se ima na umu, da znaša pogostoma pokora celo za kľofuto celih 10 kron. Zatrjuje se nam pa, da je bil ves greh obsojenega železničarja v tem, da je, vprašajoč za nekega soseda, dejal: «Kje pa je trapasti?» Če se pomisli, kako malo važnosti pripisuje naše ljudstvo besedi «trapasti», da se niti ne zaveda žaljivega pomena tega izraza, tedaj je obsodba neverjetno stroga. Poroča se nam pa tudi, da je bil sodnik izredno hud, ker je prišel obtoženec, ubog železniški delavec, v delovni obleki k sodišču in da ga je zato krepko ostel. Gospod Polec bi si vendar lahko mislil, da je za delavca že velika izguba, če mora sploh z Dovjeva v Radovljico na sodnijo; če noče izgubiti prav preveč, mora pač gledati, da pride od obravnave lahko naravnost na delo. Zahtevati pa tudi ne more od ubogega železniškega delavca, da bi si ob svojem bornem plačilu nabavil salonsko obleko. Pa ne da bi bila morda radi delovne obleke sodba tako neverjetno stroga?

— **Pri ljubljanskih občinskih volitvah** iz tretjega razreda so bili izvoljeni liberalni kandidati. Drugače seveda ni moglo biti. Ker ni bilo boja, se ne more govoriti o zmagi. Samo nekoliko šale je bilo. Oddanih je bilo v 1. oddelku 277 glasovnic, med njimi 2 prazni. — Dobili so gg.: Josip Kozak 271, Fran Mally 273 in Pavel Kobler 269 glasov. Po 1 glas so dobili gg. I. Hribar, Fr. Bergant, I. Kregar, Fr. Šeber in Anton Bonaventura Jeglič. — V 2. oddelku je bilo oddanih 320 glasovnic, med njimi 1 prazna. Tu so dobili gg.: Josip Kozak 313, Fran Mally 317 in Pavel Kobler 310 glasov. Poleg so dobili gg. I. Šega 4 glasova, Fr. Šeber 2 glasova in po 1 glas E. Kristan, Fr. Brenc. I. Zupančič, S. Treo in Fr. Šega. Izvoljeni so torej Josip Kozak s 584, Fran Mally s 590 in Pavel Kobler s 579 glasovi. Ravno velikanska ni bila udeležba.

— **V gorški deželni zbor** je bil v nedeljo pri nadomestni volitvi izvoljen Andrej Gabršček s 342 glasovi proti klerikalnemu kandidatu Mrevljetu. Vseh glasovnic se je oddalo 515.

— **Afera s strupenimi kroljicami** v Logatcu se marljivo preiskuje. Trdi se, da je sodišče že na sledi hudodelcem. Govori se tudi o razprtijah, ki so baje bile zadnje čase v Hamerlitzevi družini.

— **Samomoril** se zadnje čase tudi v naših krajih strahovito množe. Zdej že skoraj ne mine dan, da ne bi prišlo iz mesta ali pa z dežele poročilo o takem žalostnem slučaju. V Ljubljani se je v torek ob 7/7. zjutraj za evanđeljskim pokopališčem ustrelil oženjeni, brezposelni sodar Ivan Glaser, rodoma iz St. Lovrenca pri Mariboru. Zadel se je v glavo in je bil takoj mrtev. Policijska komisija je odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Kristofu. Vzrok samomora je dosedaj neznan. — V Spodnji Loki v brdskem okraju so dobili domači 21 letnega posestnikovega sina Franceta Maselja na hlevu mrtvega. Mrtvaški ogleda trdi, da se je pokojnik obesil, dočim starši to zanikajo, ker se boje, da bi sin ne bil cerkveno pokopan. Eni zatrjujejo, da se je Maselj obesil radi tega, ker mu oče ni hotel dati denarja za v Ameriko, drugi pa pravijo, da radi neozdravljive bolezni. — V nedeljo ponoči se je 27 letna Čvetka Zulian, stanujoča v Koloniji št. 323 v Trstu, med tem, ko je njen mož zaspal, vrgla v vodnjak na dvorišču in utonila. Ko se je mož zbudil, je dobil na mizi pismo, da se usmrti, ker je življenja — sita. Policija je dala poklicati ognjegasce, ki so izveliki truplo iz vode. Na željo moža so pustili mrtvo ženo na domu. — Tudi številni samomorilci so žalostne priče, da je prišla med nas kapitalistična «kultura» z vsemi slabimi posledicami.

— **Zopet vojaški samomor** v Ljubljani. V petek popoldne se je v hlevu topničarske vojašnice obesil topničar Matija Felc iz Zagorja. Ko so ga tovariši zagledali, je se živel, a mesto da bi ga bili takoj rešili, so zbegani klicali druge na pomoč, Felc je med tem časom izdihnil. Vzrok samomoru je baje ta, ker bi bil moral za neko kazen še pet mesecev služiti čez običajno službeno dobo. Truplo so prepeljali v garnizijsko mrtvašnico.

— **Prekleti alkohol.** Pri gostilničarju Karbašu v Zg. Radgoni je padel hlapec Anton Reiter v pijanosti čez neke stopnjice na dvorišče, tako da je nezavesten obležal in še tisto noč umrl.

— **Veliki požar** je v soboto takorekoč uničil vas Brdo pri Bledu. O požaru, ki je zahteval tudi človeško žrtev, se poroča: Ob 9. dopoldne je nenadoma izbruhnil ogenj v hiši gospodarja Olčiča, vulgo Andrejca, na Brdih. Ker je vas takorekoč natlačena skupaj in ker so hiše kakor tudi ostala gospodarstva poslopja zvečine pokrita s slamo, je bila vsaka rešitev brezuspešna. Hipoma je stala vsa vas, ki šteje 9 gospodarjev, v ognju. Večina ljudi je bila na polju, vsled tega je ogenj tembolj gospodaril. Na licu mesta je bilo v kratkem zbranih sedem požarnih bramb, a vse njih delo je bilo pač le to, da so gasili gorišča. Obvarovali, oziroma rešili so le deloma dve hiši in 2 gospodarski poslopji, nešteti svinjakovi in drugih takih manjših kolib. Pogoreli so si rešili le to, kar so imeli na sebi. Zgorelo je tudi precej živine, posebno mnogo prašičev, nekaj kostrunov, telic in krav. A žrtev požara je tudi žena posestnika Ažmana. Reševala je z največjim pogumom živino, a pri tej rešitvi se je vsul nanjo strop hleva in žena bi ostala v ognju, da je ni

oni trenotek potegnila njena lastna hči, vso gorečo, iz ognja. Revica je bila strahovito pečena, da je v groznih bolečinah umrla popoldne okrog 5. Kako je ogenj nastal, se ne ve natančno. Govori se, da vsled nepazljivosti, da je neka ženska hodila s svečo po hlevu in da se je potem vnela stelja v onemu hlevu.

— **Ubil se je pri Črmošnjicah** pri Novem mestu mestni delavec Aužin, ki je bil božjasten in je vrhutega rad mnogo pil. Aužin je bil pri zadnjih celjskih demonstracijah med drugimi demonstranti nekaj časa zaprt. Zdej pa le ni dočkal, da bi bila postala obsodba okrajnega glavarstva pravomočna.

— **K nsboru v Metliki** je prišlo 101, a potrjenih je bilo 28 fantov. Daljnih 243 obvezancev ni prišlo, kjer so kje v tujini, ponajveč v Ameriki. Pa ni socialnega vprašanja pri nas!

Sodrug!

Prvi majnik

se približuje.

Skrbite za dostojno praznovanje!

Umetnost in književnost.

: **Letošnji majski list** je dotiskan in se razpošilja. Kdor ga se ni naročil, naj se podviza, ker ga bo kmalu zmanjkalo. List je jako ličoo opremljen in ima sledečo vsebino: Oton Zupančič: Kovaška. (Pesem) — Praznik. — Mednarodnost. — Usmiljenje. — Aforizmi. — E. Vandervelde: Socializem in alkohol. — Domovina. — Dolžnosti socialistična. — Smešnice. — Delavci in časopisje. — Milijarde. — E. Kristan: Rože. — Šale. — Ivan Cankar: Aforizmi. — Cena listu je le 24 vin. Kdor ga naroči več, dobi popust.

Iz stranke.

o **Za hrvaški sabor** kandidira socialno-demokratska stranka pri dopolnilnih volitvah sledeče sodruge: V mestu Zemun Slavko Henč, obč. svetovalec v Oseku; v mestu Varaždin Evgen Demetrovič, ravnatelj „Ljudske tiskarne“ v Zagrebu; v okraju Morovici Viljem Bukšeg, strokovni tajnik in v okraju Novi Marof Evgen Demetrovič. Z ozirom na zavrženo politiko hrvatsko-srbske koalicije so te kandidature posebno važne.

Zadnje vesti.

Državni zbor. Dunaj, 20. aprila. Včeraj sta z ministrom Haerdtlom polemizirala sodruga dr. Soukup in Forstner radi službene pragmatike. O Vukovčevem nujnem predlogu radi železnic so govorili želez. minister ter poslanci Bugatto, Ivanšević in Sylvester.

Podraženje poštnih pristojbin. Dunaj, 20. aprila. Dr. Steiwender hoče vložiti predlog, da se podraže poštni porti za pisma na 12 vin. za dopisnice na 6 vin. Rekomandacija bi se podražila za 5, paketi za 10, telegrami poprečno za 20 vin.

Socialno politični odsek. Dunaj, 20. aprila. V soc. pol. odseku se je razpravljalo o predlogu sodruga Hanuscha radi skrajšanja delavnega časa. Bil je hud boj med soc. demokrati in meščanskimi poslanci. Od soc. demokratov so govorili Muchitsch, Ausobsky, Schäfer, Eldersch in Hanusch. Sekcijski načelnik Mataja je izjavil, da je vladi prav, če se vprašajo razni strokovni sveti, ampak 2 meseca se mu zdi premalo za tako vprašanje (!) Po dolgi debati se je sprejel predlog, da se vprašajo obrtni, delavni, industrijski svet, kaj mislijo o skrajšanju delavnega časa. Proti temu zavlačenju so glasovali samo socialisti.

Strašna eksplozija.

13 mrtvih, 18 težko, 31 lahko ranjenih!

Segedin, 20. aprila. Včeraj dopoldne je v Palffyjevi tovarni za vžigalice eksplodiral kotel. Dvanajst deklet in en mož so ubiti, sedemnajst deklet in en mož težko, 31 pa lahko ranjeni. Kotel, ki je bil 8 met. centov težak, je vrglo 20 metrov visoko. Že več mesecev se je opazovalo, da na kotlu nekaj ni v redu. Prometnega vodjo nadinženerja Wolfa so zaprli. Smrtno ranjeni delavec Ortner je v bolnišnici izpovedal, preden je umrl, da je že večkrat upozoril nadinženerja na pokvarjeni kotel. Umrl je z besedo: «Ti lopoyi!» — Tudi požarni brambovec Penzig in obrtni nadzornik izjavljata enako. Obrtni nadzornik je večkrat zahteval popravke, ki se pa nikdar niso izvršili kakor bi bilo treba.

V bolnišnici so strašne razmere; sobe so prenapolnjene in morali so odpustiti nekatero bolnike, da so težko ranjeni dobili prostora. Boje se, da izmed ranjenih še nekateri umarjo.

Zidarji in zidarSKI delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Švico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad devet mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Švico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

**: Deželna organizacija jugoslovanske :
socialno demokratične stranke v Trstu**
sklicuje

**v nedeljo, dne 24. aprila 1910
v „Delavski dom“
ul. Boschetto 5, I. nadstropje**

deželno konferenco

s sledečim provizoričnim dnevnim redom:

- 1.) Konstituiranje konference in izvolitev odseka za pregledovanje mandatov.
- 2.) Poročila političnega odbora in nadzorovalnega odseka.
- 3.) Politični položaj in taktika.
- 4.) Ljudsko štetje.
- 5.) Organizacija, agitacija in tisk.
- 6.) Kulturna organizacija.
- 7.) Volitev novega političnega odbora in nadzorovalcev.
- 8.) Slučajnosti.

Začne se konferenca **točno ob 9. dopoldne** in traja, z dvehurnim opoldanskim odmorom, do izčrpanja dnevnega reda.

To deželno konferenco tvorijo: zastopniki krajin organizacij jugoslovanske socialno-demokratične stranke v mestu in tržaški okolici, zastopniki strokovnih, kulturnih in gospodarskih, v zmislu socialno-demokratičnih načel delujočih organizacij, zastopniki strokovne komisije in socialističnega časopisja ter odbori krajin organizacij.

Krajne organizacije, ali pa sodrugi posameznih mestnih okrajev, ki niso še združeni v krajne organizacije, pošljejo na konferenco za vsakih prvih 10 članov po dva, za vsakih nadaljnih 10 pa še po enega zastopnika.

Strokovne, kulturne in gospodarske organizacije pošljejo za vsakih prvih 20 slovenskih članov po dva, za vsakih nadaljnih 20 pa po enega zastopnika; vsekakor pa ne več kot 8 zastopnikov.

Imena zastopnikov naj se naznanijo najkasneje do 20. t. m. političnemu odboru v Delavski dom.

Politični odbor
jugoslov. soc.-dem. stanke v Trstu.

H. Suttner
Ljubljana Mesni trg
nasproti rotovžu.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatine in srebrnine najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poština prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdo, kjer boste najbolje postreženi. 85

Raznoterosti.

† **Zračne ladje na Avstrijskem** Po poročilu «N. Fr. Pr.» bodo gradili na Avstrijskem z zasebnimi sredstvi dva velika balona. Nadporočnik Mannsbart, ki je podpoveljnik avstro-ogrškega vojaškega zrakoplova «Parseval» je sestavil tudi načrt za motorjevo zračno ladje, ki bo 90 m dolga zrakoplov z največjim premerom 13 metrov. Goni'na sila bi nadkrijevala 135 konjskih moči. Zrakoplov bodo rabili za vojaške namene in za potnike.

† **Žrtve v Ötörlo.** Uradni podatki velijo, da je število mrtvecev 325, ranjenih je pa 99. Ranjenec je v bolnišnici 81 in sicer iz 18 obč. Vendar se pa število ranjenih za gotovo ne da izvedeti, ker rodovine zakrivajo kje kakega bolnika, katerega ne marajo dati v tujo oskrbo.

Nihče več ne godrnja
Čez slabosti in težave.
Ako

spozná,
Ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Ponaredbe kaznjive.

† **O Hofrichterjevi pravdi** se poroča, da se termin za končno obravnavo sedaj ni nastavljen. Sedaj se še prav nič ne ve. To je tako zavrženje pravde, da je že ves čuino.

† **Devet mož utonilo.** Pri O. tende je trčil mal parnik, ki je bil namenjen iz Antwerpna v Dover ob velik pomorski parnik, vsled česar se je prvi potopil in z njim posadka devet mož.

† **Etna še blije naprej.** Lava teče proti Fusari s hitrostjo 9 m na uro in uničuje vinograde ter oljčne nasade.

Listnica uredništva.

Pulj, Gorica, Miren: Prihodajči.

Našim somišljenikom priporočamo:

Jlirija in Praxin kremo
za čevlje.
Ciril in Metodovo vazelino in
vazelino z mednarodno znamko Ciril Metoda
ter **Polerin čistilo za kovine.**
Te predmete izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov
Golob & Volk, Ljubljana. 52-14

Znano po najnižjih cenah
se dobijo krasni 10-7

damski klobuki
v največji izberi, samo v modnem salonu
A. Vivod-Mozetič
v Ljubljani, Stari trg šte. 21.
Klobuki se sprejemajo v popravilo.

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

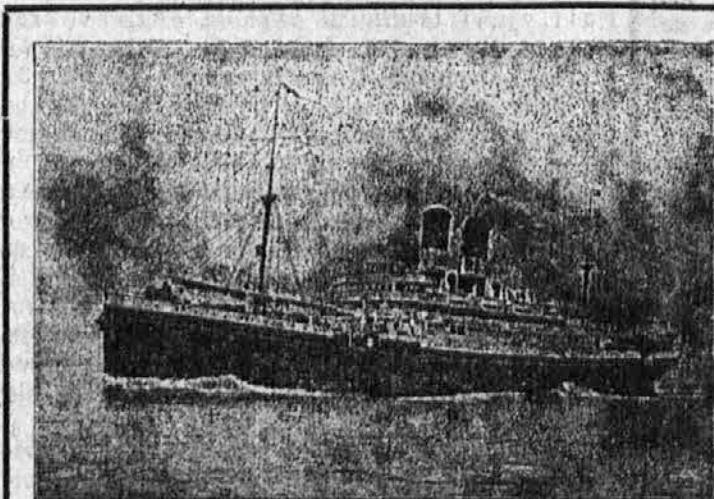
GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernova ulica šte. 9

10-6 priporočata v največji izberi po najnižjih cenah
obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in
dečke, žakete za dame, paletu za dame, plašče za deklice.

Prvi kranjski pogrebni zavod
FR. DOBERLET
Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 10.
Ustanovljen leta 1868. 26-2 Telefon šte. 97.

Prevzemajo se pogrebi, prevažanja z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi pogrebov se tičeče stvari v Ljubljani po najnižjih cenah. Imitirane kovinskih kolesne krste lastnega izdelka. Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih s primerno opravo. Oskrbujejo se sveži in suhi cvetlični venci s primernimi trakovi z napisom in brez napisu.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozi sedaj le po domači avstrijski progi

52-18

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z največjimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopaljo i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.